

A FRANCIA FILM PARTIZÁNJAI

A producerek nem veszik komolyan őket. De a sajtó egyre többet foglalkozik velük és vannak, akik nem kevesebbet várnak tőlük, mint a francia film megújulását.

Kikről is van szó tulajdonképpen?

Fiatal, tehetséges filmrendezőkről, akik azt állítják: lehet jó filmet csinálni egészen szerény eszközökkel — negyedannyi költséggel, mint amennyibe egy szokványos detektív- vagy „sexy”-film kerül! —, ha saját maguk gyártják filmjeiket. Ezek a makacs fiatalok nem a pénzemberek ötleteit, hanem saját elgondolásukat kívánják megvalósítani. Niincs kedvük alkalmazkodni a kereskedelmi film igényeihez, nem hajlandók behódolni a mindenható terjesztők követeléseinek. Minimális anyagi befektetéssel, kezdetleges felszereléssel, egyesek műterem nélkül, kalandos körülmények között forgatják sztárnélküli filmjeiket, amelyekkel hadat üzennek a filmgyártás üzleties szellemének.

Jacques Rivette (balra) és együttese «Párizs a miénk» egy jelenetét forgatják a Sarah-Bernhardt színház tetején. Jobbra Charles Bitsch, az operatőr, aki szintén filmkritikus

Az effajta vállalkozás nemcsak anyagi, de erkölcsi kockázattal is jár. Ha sikerül, a bátor rendező-partizánt hősként ünnepli a filmvilág és a közönség. De jaj neki, ha kísérletével kudarcot vall! Akkor nem talál többé olyan mecénás-producere, aki még egy alkalmat ad neki a próbálkozásra és évekre le kell mondania minden önálló munkáról.

Ám a fiatalok — ellentétben az óvatos producerekkel — vállalják a kockázatot.

Az alig harmincéves Jacques Rivette, a „Cahiers du Cinéma” filmkritikusa, aki már csinált egy díjazott és kitűnőnek minősített kisfilmet (Le Coup de Berger) a Sarah-Bernhardt-színház tetején kezdte el forgatni első játékfilmjét. A film címe: *Párizs a miénk* (Paris nous appartient). A fiatal rendező elszánt barátai hétről hétre teremtik elő a forgatás költségeit. Az operatőr (maga is filmkritikus) a hivatásos kollégáktól, akik éjjel forgatnak, csen el egy-két vetítógépet, nappalra. Egy éjszakai felvételüknél, amikor a Louvre előtt filmeztek, a múzeum homlokzatát megvilágító reflektorokat vette egyszerűen igénybe. Mert ha Rivettinek és sokat próbált stábjának nem is áll műterem rendelkezésükre — Párizs az övék! Az utcák, a kávéházak, a baráti lakások, no és nyári hónapokban a Sarah-Bernhardt-színház, a padlástól a színpadig! A film szereplői — önzetlen fiatal színészek és színésznők — Párizs csodálatos természetes díszletei között mozognak. Rivette nem egy rendezői megoldását a véletlenre, az életre bízta... Egyébként «néma» kamerával dolgozik, a filmet utólag szinkronizálják majd. A film, amikor elhagyja a laboratóriumot, nem kerül többé 3—4 millió franknál. Az utólagos szinkronizálással és az utólagosan kifizetett honoráriumokkal együtt pedig a költségek csupán 25 milliót tesznek ki. Ugyanakkor egy játékfilm költsége átlagosan 80—110 millió frank között váltakozik.

Pierre Kast már számos kisfilmet

Jean-Claude Brialy és Bernadette Lafont, Claude Chabrol »A szép Serge« című filmjében, amely 1959-ben Vigo-díjat kapott

csinált és egy játékfilmet (Un amour de poche). Tehát ő részt vett már »normális« produkcióban is. Ebből azt a tapasztalatot vonta le, hogy a producerek hibát követnek el, amikor a közönség helyébe képzelik magukat és önmagukon keresztül, a saját színvonalukról ítélkeznek. És elhatározta, hogy következő filmjét, nagyon korlátozott költségvetéssel, maga csinálja — nyaralás közben, barátokkal, szabadon, mintegy szórakozásképpen. Deauvilleben, Saint-Tropezben és a téli sporthelyeken forgatja *Le belage* című filmjét, amelyben nincsenek más sztárok, mint a szebbnél szebb francia tájak és üdülőhelyek.

Claude Chabrol újságíró, scenáriumíró, rendező — is a saját producere. Ő már túl van az első kísérletezéseken. *Beau Serge* című filmjét — a film díjat nyert a locarnói

Ez a hatalmas helyiség csak alkalmilag lépett elő filmstúdióvá, »civilben« a Sarah-Bernhardt színház díszletműhelye, ahol képünkön ugyancsak a »Párizs a miénk« jeleneteit forgatják

fesztiválon — a szülőfalujában forgatta, a lakosság lelkes közreműködésével. A statisztériát a francia parasztlakosok szolgáltatták. A sikerült próbálkozás nemcsak sok tanulsággal járt, de egyben biztosította a kezdő tőkét Chabrol *Les Cousins* című második filmjéhez, amelyet hasonló feltételekkel, de ezúttal párizsi környezetben forgat. A 28 éves Chabrol a józan álmodozók fajtájához tartozik. Aprólékosan kidolgozott munkatervvel, pontos költségvetéssel kezd vállalkozásaiba. Jó szervező, aki nem teszi ki munkatársait kockázatos kalandoknak. Egyébként, mint rendező, ő is az a típus, aki a véletlenek fölött őrködik. Két jelenetet sohasem forgat egyféle módon. Az eleven életet igyekszik megragadni.

Mindenesetre az ő példája, már bizonyítéka annak, hogy a filmgyártásnak ezek az új útjai, nem járhatatlan utak. És talán azoknak lesz igazuk, akik azt vallják: éppen ezek a kezdeményezések hoznak friss vérkeringést a sokszor már csak önmagát ismételtető, elöregedett francia filmművészetbe.

MÁGORI ERZSÉBET

